

**Senat
Rzeczypospolitej Polskiej**

petycje@senat.gov.pl

Petycja

Stosownie do przepisu art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870) oraz art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam niniejszą petycję i

żądam

podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej uchylecia ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 122) i pozostawienia uregulowań w tej materii stosownie do unormowań zawartych w Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 489 z późn. zm.), ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 190) oraz ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

Uzasadnienie

Z perspektywy czasu okazuje się, że uchwalona w 2007 r. ustawa o zarządzaniu kryzysowym od samego początku jawiła się, jako niezbyt przemyślane rozwiązanie, ponieważ rozładniała decyzyjność i zadaniowość na wszystkie szczeble administracji publicznej (od rządu do gminy). Ustawę uchwalono „na siłę” umieszczając w niej, m. in.:

- nieprecyzyjne pojęcia i przepisy,
- nadmiernie rozbudowane planowanie, niekoniecznie pasujące do mogących zaistnieć zdarzeń i zjawisk,
- niejasności w sferze finansowania realizowanych przedsięwzięć.

Ustawa także diametralnie różniła się od wypracowanej w owym czasie koncepcji w Ministerstwie Obrony Narodowej, która tę problematykę ograniczała do administracji rządowej.

Bez względu na to, jak potoczą się dalsze losy obowiązującej ustawy o zarządzaniu kryzysowym uważam, że dla przejrzystości przepisów w tej materii należałoby niezwłocznie:

1. Uchylić obowiązującą ustawę o zarządzaniu kryzysowym.

2. Zadania z zakresu zarządzania kryzysowego pozostawić, wyłącznie na szczeblu Rady Ministrów (Rządu) oraz wojewodów, stosownie do przepisów zawartych w Konstytucji RP, ustawie o Radzie Ministrów oraz ustawie o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.

Ad. 1. Jeżeli nawet samo określenie „zarządzanie kryzysowe” jest w miarę dobrze zdefiniowane, to inne pojęcia ustawy o zarządzaniu kryzysowym są już niedookreślone lub szacunkowe, innymi słowy „nieostre”. Na te mankamenty zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 21.04.2009 r. (Sygn. akt K 50/07), czego efektem były zmiany niektórych pojęć. Niemniej ustawa ta do dziś pozostaje problematyczna nie tylko w swej treści, ale przede wszystkim w praktycznym stosowaniu, generując przy tym znaczne koszty.

Art. 228 ust. 1. Konstytucji RP stanowi „*W sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny: stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej.*”. Chociażby na podstawie przytoczonego przepisu należy założyć, że administracja publiczna działa na podstawie stosownych ustaw, a tylko „w sytuacji szczególnych zagrożeń” zmienia się jej tryb działania (stany nadzwyczajne). Administracja publiczna, a szczególnie administracja rządowa, posiada wszelkie prerogatywy (zadania i kompetencje) do działania mającego na celu zapobieganie na wczesnym etapie negatywnym zjawiskom i zdarzeniom w różnych obszarach funkcjonowania państwa. Oczywiście nie można wykluczyć nagłych negatywnych zjawisk i zdarzeń, w tym z powodu siły wyższej, ale wtedy rząd i wojewodowie mają do dyspozycji stosowne siły i środki. **Reasumując ustawa o zarządzaniu kryzysowym nie może wnosić nic ponad to, co przewiduje Konstytucja, a także ustawy: o Radzie Ministrów oraz wojewodzie i administracji rządowej w województwie, i to jest główny argument za jej uchyleniem.**

Ad. 2. Ze względu na dynamiczną sytuację międzynarodową, skomplikowane relacje w funkcjonowaniu wielu obszarów państwa i powiązań jego z podmiotami zagranicznymi, w tym prywatnymi, tylko rząd i wojewodowie są konstytucyjnie i ustawowo zobowiązani do realizacji nałożonych zadań, posiadając realne siły i środki do odpowiednio wczesnego reagowania na negatywne zdarzenia i zjawiska na obszarze kraju, włącznie z wnioskowaniem o wprowadzenie stosownego stanu nadzwyczajnego. Natomiast administracja samorządowa nie jest w stanie samodzielnie realizować zadań w zakresie zarządzania kryzysowego, a potwierdzeniem tego stanu rzeczy były nagłe zdarzenia, np.:

- wybuch pocisku w Przewodowie,
- zjawisko śniętych ryb w Odrze,
- tranzyt ukraińskich produktów rolnych, w tym tzw. zboża technicznego,
- upadek rakiety pod Bydgoszczą,
- zagubienie drona policyjnego,
- przeloty niezidentyfikowanych balonów,

które były dla niej wyzwaniem poza wszelkim zasięgiem, a z którymi nawet administracja rządowa radziła sobie z trudem, albo wcale. W tym miejscu wypada przytoczyć niektóre przepisy związane z zarządzaniem kryzysowym, i tak:

1. Konstytucja RP:

- art. 146 ust. 4. *W zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach Rada Ministrów w szczególności: pkt 7) zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny.*

2. Ustawa o Radzie Ministrów:

- art. 2. 1. *Rada Ministrów, wykonując ustanowione dla niej w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach zadania i kompetencje, rozpatruje sprawy i podejmuje rozstrzygnięcia na posiedzeniach.*

- art. 12. 1. *Prezes Rady Ministrów, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Ministrów, może, w drodze zarządzenia, tworzyć organy pomocnicze Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów*

3. Ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie:

- art. 22. *Wojewoda odpowiada za wykonywanie polityki Rady Ministrów w województwie, a w szczególności:*

2) *zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków, na zasadach określonych w innych ustawach;*

3) *dokonuje oceny stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego województwa, opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy.*

Z przytoczonych powyżej fragmentów ustaw jednoznacznie wynika, że zarówno Prezes Rady Ministrów, jak i wojewoda w każdej zaistniałej sytuacji kryzysowej (w razie potrzeby), mogą podjąć stosowne decyzje, włącznie z powołaniem stosownego zespołu.

Reasumując, administracja rządowa ma wszelkie kompetencje do bezpośredniego kierowania szerokim spektrum nałożonych prawem zadań, w tym także z zakresu tzw. zarządzania kryzysowego. **Rada Ministrów**, która **działa kolegialnie** (art. 1 ustawy o Radzie Ministrów), powinna bezpośrednio oraz kompetentnie realizować zadania związane z monitorowaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom występującym na obszarze kraju oraz zewnętrznych, a jeżeli już dojdzie do niepożądanego zjawiska lub zdarzenia odpowiednio reagować i usuwać ich skutki. Takich spraw nie powinno się powierzać nawet super resortowi (jednemu ministerstwu).

Wyrażam zgodę na ujawnienie imienia i nazwiska.

Z poważaniem i nadzieją na przychylnie potraktowanie niniejszej petycji,

Stanisław Szostakiewicz